

Planeringsdirektiv 2024 med plan för 2025-2026

Barn- och utbildningsnämnden

Antagen av: Barn- och utbildningsnämnden

Datum: 2023-12-04

Diarienummer: BUN2016 2022/266

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Ödeshögs kommuns styrmodell	3
3	Vision och fokusområden	4
3.1	Vision	4
3.2	Fokusområden	4
4	Kommunfullmäktiges prioriterade målområden	4
4.1	God ekonomisk hushållning	4
4.2	Finansiella mål	5
4.3	Personalpolitiska mål	5
4.4	Mål för verksamheten	6
5	Barn- och utbildningsnämndens grunduppdrag	7
5.1	Grunduppdrag	7
5.2	Kritiska kvalitetsfaktorer	9
6	Planeringsförutsättningar	9
6.1	Omvärldsanalys.....	9
6.2	Arbetsmarknad och utbildning.....	10
6.3	Befolkningsutveckling och prognos	10
6.4	Verksamhetsanalys	10
7	Utveckling av verksamheten.....	11
7.1	Barn- och utbildningsnämndens kvittens av kommunplanen.....	11
7.2	Utvecklingsuppdrag från kommunfullmäktige	11
7.3	Kvalitetssäkring och utveckling av grunduppdraget	12
8	Budget 2024	13
8.1	Barn- och utbildningsnämndens tilldelade driftbudget.....	13
8.2	Barn- och utbildningsnämndens investeringsbudget.....	13
9	Konsekvenser av planeringsdirektiven.....	14
9.1	Sammanfattande bedömning.....	14

1 Inledning

Planeringsdirektivet med budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Ödeshögs kommuns nämnder och bolagsstyrelser.

Utblicken beskriver en samlad omvärldsanalys och ligger till grund för en mer långsiktig planering än planeringsdirektivet. I utblicken beskrivs ingen ekonomisk budget. Utblicken redovisades under planeringsberedningens sammanträde den 7 mars 2023.

Nämndernas uppgift är att fastställa grunduppdrag och utvecklingsuppdrag inom sitt eget område. De ska dessutom ta emot eventuella utvecklingsuppdrag som beslutas av kommunfullmäktige i dessa planeringsdirektiv.

Planeringsdirektiven fastställs normalt av kommunfullmäktige i oktober månad varefter nämnderna utifrån den tilldelade budgeten fastställer sina respektive planeringsdirektiv under december månad. Vid ett valår kan processen fördröjas med en månad.

2 Ödeshögs kommuns styrmodell

Styrmodell är ett samlingsbegrepp för att tydliggöra en gemensam struktur och gemensamma arbetsätt för styrning och ledning av kommunen som syftar till att säkerställa att de politiska viljeinriktningarna får genomslag i verksamheterna.

Kommuns vision utgör tillsammans med kommunala och statliga styrdokument verksamhetens grunduppdrag. Grunduppdraget är utgångspunkt för arbetet med personalpolitiska mål, finansiella mål, resursfördelning och utveckling. För att kvalitetssäkra verksamheten kopplas kritiska kvalitetsfaktorer till grunduppdraget.

Uppföljning enligt styrmodellen rapporteras till kommunfullmäktige tre gånger per år.

Styrmodellen illustreras av nedanstående bild.

3 Vision och fokusområden

3.1 Vision

Ödeshögs kommun har fastställt följande vision:

- Ödeshög, en trygg plats där det är extra gott att bo, leva och verka. Ur bördig jord, rika skogar och klart vatten bygger vi framtiden tillsammans!

Dessutom har Ödeshögs kommunomfattande översiktsplan antagits av Kommunfullmäktige under 2020. Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument, framförallt för hur vi ska använda, utveckla och bevara mark- och vattenområden för en kommunutveckling som tar höjd för 6 000 invånare.

3.2 Fokusområden

För att följa upp kvalitén i vår verksamhet har följande fokusområden fastställts:

- Medborgare
- Verksamhet
- Medarbetare
- Ekonomi

Kritiska kvalitetsfaktorer ska anges gentemot fokusområdena.

4 Kommunfullmäktiges prioriterade målområden

Efter val till Kommunfullmäktige formulerar den tillträdande majoriteten sin politiska vilja för mandatperioden i den så kallade Kommunplanen som beslutas av Kommunfullmäktige. Kommunplanens viljeinriktning överförs till de årliga besluten om planeringsdirektiv.

För Ödeshögs kommuns samlade arbete anger Kommunfullmäktige nedan de områden som ska prioriteras under mandatperiod, 2023-2026, (utifrån Kommunplanen). De anges som finansiella mål, personalpolitiska mål samt verksamhetsmål. Utöver detta avser Kommunfullmäktige ange utvecklingsuppdrag till styrelsen eller nämnderna inom områden som Kommunfullmäktige bedömer som väsentliga för kommunen som helhet.

Styrelsen och nämnderna ska arbeta aktivt med sina respektive grunduppdrag och ständigt utveckla dessa. Under förutsättning att det finns ekonomiska medel kan styrelsen/nämnderna också besluta om att ange särskilda utvecklingsuppdrag inom sitt eget område.

4.1 God ekonomisk hushållning

För att möta de växande behoven av kommunal verksamhet måste kommunen se till att både verksamhet och ekonomi genomsyras av god ekonomisk hushållning i både kort- och långsiktigt perspektiv.

Kännetecknande för en god ekonomisk hushållning är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period är positivt. I kommunallagen fastslås att kommunerna och landstingen skall ange finansiella mål för ekonomin och mål och riktlinjer för verksamheten.

- För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För personalfrågor skall anges de personalpolitiska mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Nedan beskrivs Ödeshögs kommuns tre målområden samt specificerade mål för mandatperioden som fastställts av kommunfullmäktige i och med beslutet om dessa

planeringsdirektiv. Dessa ska vara styrande för verksamheterna och kommunens krav på ”God ekonomisk hushållning”.

4.2 Finansiella mål

De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet kommunen bedriver. Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar.

De grundläggande tankarna kring god ekonomisk hushållning är att resultatet ska vara så högt att kommunen dels klarar av dippar i den ekonomiska utvecklingen dels kan genomföra för verksamheten löpande investeringar med egna medel. Investeringarna ska spridas ut så att resultatet tillsammans med avskrivningarna under planperioden är tillräckligt för att investera i det som är nödvändigt. Ödeshögs kommun står nu inför en nödvändig investering i en ny skola och förskola. Behov av en ny förskola har funnits en längre tid då barnantalet ökat i kommunen. Fridtjuv Bergsskolan (grundskola) uppfyller inte längre de krav som kan ställas på en skola. Såväl pedagogiskt som sett ur fastighetens skick är denna investering nödvändig. Ödeshög är en liten kommun vilket gör att vi inte har samma möjligheter att ”sprida ut” stora investeringar jämt över en obegränsad tidsperiod. När skolan/förskolan är färdigställd behöver inte så stora investeringar göras på många år.

Detta gör att vi behöver en annan styrning av god ekonomisk hushållning gällande investering med egna medel än vad större kommuner har. Vi kommer behöva låna under en period och kan därefter använda resultatet för att återbetala de lån som behövs idag.

Kommunfullmäktiges mål

- Resultatnivån ska uppgå till lägst 2 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag i genomsnitt under mandatperioden.
- Investeringar exkl. taxefinansierad verksamhet ska över mandatperioden finansieras till 21 procent med egna medel.
- Årets resultat ska inte understiga 2 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.
- Kommunens soliditet, det vill säga andelen tillgångar som finansieras med eget kapital, ska uppgå till minst 25 procent. Soliditetsmålet är inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden.
- Självfinansieringsgraden för skattefinansierade investeringar år 2024 ska minst uppgå till 40 procent.
- Låneskulden ska inte överstiga 173 mnkr år 2024.

4.3 Personalpolitiska mål

För att uppnå god ekonomisk hushållning är det viktigt att fastställa personalpolitiska mål då personalen är kommunens främsta resurs. Att Ödeshög är en attraktiv arbetsgivare som har lätt för att rekrytera och behålla personal är viktigt såväl för den enskilde medarbetaren som för kommunens ekonomi.

Alla medarbetare i vår kommun ska känna sig trygga i sin anställning. Nolltolerans mot trakasserier och mobbning är en självklarhet. Det ligger i alla chefers ansvar att utan dröjsmål förhindra och ingripa vid minsta tendens.

Kommunfullmäktiges mål

- Ödeshögs kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Ödeshögs kommun ska vara en innovativ och jämställd arbetsgivare.

4.4 Mål för verksamheten

Verksamhetsmålen ska ta sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Utifrån den genomförda utblicken bedömer Kommunfullmäktige att de nedan angivna områdena måste prioriteras under mandatperioden.

4.4.1 Tillväxt, jobb och egenförsörjning

För en liten kommun som Ödeshög är en ökad sysselsättning och ett ökat antal invånare en förutsättning för välfärden. Målsättningen att nå 6 000 invånare år 2030 står fast.

Ett bra företagsklimat är avgörande för att kommunen ska kunna utvecklas och växa. En företagsvänlig attityd hos kommunens tjänstepersoner gentemot företagaren, korta och snabba beslutsvägar som garanterar en positiv, korrekt och förutsägbar tillämpning av lagar och bestämmelser är viktigt.

Ödeshögs strategiska läge utefter E4 ska utnyttjas och Företagspark E4 fortsätta att utvecklas. Samarbete med närliggande kommuner som Vadstena bör intensifieras inte minst om de fantastiska och kommungemensamma naturupplevelser som Omberg erbjuder.

Det råder idag brist på kvalificerad arbetskraft i vår kommun, både inom offentlig och privat sektor. Här är våra nyanlända en viktig resurs att ta tillvara. Ett jobb är oftast den snabbaste vägen att lära sig det svenska språket och bli en del av det svenska samhället. Det är viktigt att det inom pendlingsavstånd finns utbildningar med inriktning mot den arbetskraft som behövs i vår kommun i den mån lokala utbildningar inte är möjliga att anordna.

Vi bör arbeta mot att nå en arbetslöshet under rikssnittet men med ambition att hamna i nivå med de kommuner i Östergötland som har lägst arbetslöshet.

Kommunfullmäktiges mål

- Arbetslöshetssiffror ska understiga länssnittet.

4.4.2 Attraktivitet, utveckling och hållbarhet för ett växande Ödeshög

En växande befolkning bidrar till att öka underlaget för kommersiell service och är viktig för företagens kompetensförsörjning. Invånarna ska vara stolta över sin kommun och tycka att den med sin variation av boendeformer är attraktiv att bo i och besöka. Företagare ska uppleva att Ödeshögs kommun är rätt plats att verka och utvecklas i.

Landsbygdens frågor är en del av vår själ. Alla ska kunna leva och förverkliga sina drömmar oavsett var i kommunen man bor. Trygga och långsiktiga villkor för jord- och skogsbrukare är en förutsättning för en hållbar avkastning på vårt naturkapital. Det är viktigt att de spelregler som ges av myndigheter inte övertolkas.

Bredbandsutbyggnad i hela kommunen ska forceras för att ge invånare och företag möjlighet att kunna verka även utanför centralorten.

Enkelheten att bygga på åkermark får inte stå över värdet av den matproduktion som marken presenterar annat än undantagsvis.

Service på landsbygden ska förbättras genom att utreda möjligheterna till viss livsmedelsförsäljning och anordnandet av kontaktdagar i våra noder med deltagande av tjänstepersoner och politiker.

Kommunfullmäktiges mål

- God mark och planberedskap för olika bostadstyper som följer efterfrågan.
- Aktiv utbyggnad av bredband.

4.4.3 Ödeshög en trygg kommun med hög kvalitet i den kommunala servicen

Arbetet med att de som bor och vistas i vår kommun skall känna sig delaktiga och trygga i vardagen måste fortsätta. En god kommunal service av hög kvalitet är viktigt för en trygg kommun med omtanke. Vi vill ge våra medborgare den bästa service vi kan för att göra

Ödeshög till en ännu attraktivare kommun att bo, leva och verka i. Vi vill särskilt prioritera arbetet med att ge alla våra barn och unga en trygg och meningsfull uppväxt, utbildning och fritid.

En växande kommun ställer samtidigt krav på att kommunen möter upp de ökade behoven av kommunal service. Vi behöver fler förskoleplatser men samtidigt mindre barngrupper. Vi behöver plats för fler elever i skolor med god arbetsmiljö. Vi vill arbeta vidare med en modern och varierande omsorg om våra äldre. En viktig förutsättning är att öka kommunens förmåga till långsiktig planering av såväl verksamheten som investeringsbehov. Vi behöver också öka takten i att möta behoven med ny teknik och nya arbetsformer, att följa och ligga i framkant vad gäller digitaliseringen är viktiga framgångsfaktorer.

Att polis, ambulans och räddningstjänst finns på plats i kommunen är viktigt för allas trygghet. Kommunens fritidsgård ska också vara en trygg och naturlig samlingsplats för våra barn och unga. Att ha möjlighet till en variation av fritidsaktiviteter är viktigt. Såväl föreningslivet som kulturlivet ska stödjas. Kulturskolan är en viktig del i detta utbud men vi bör också satsa på att underlätta för framförallt äldre och personer med funktionshinder att ta del av kultur- och fritidsutbudet.

Kommunfullmäktiges mål

- Ökad verksamhetsutveckling genom digitalisering
- Ökad digital inkludering

5 Barn- och utbildningsnämndens grunduppdrag

5.1 Grunduppdrag

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom skolväsendet för barn och ungdom. Uppdraget omfattar skolformerna förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola samt gymnasiesärskola och regleras i Skollagen (2010:800).

Personal-, ekonomi- och målsättningsfrågor samt utvärdering och utveckling av verksamheten ingår också i nämndens ansvarsområde.

Utbildningen ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Verksamheten ska planeras och anpassas utifrån barnens olika behov och förutsättningar.

Övergripande uppdrags- och verksamhetsbeskrivning

- Ökad målpuppfyllelse är det övergripande långsiktiga målet.
- Den pedagogiska verksamhetens kvalitet och utveckling säkerställs genom att verksamheterna systematiskt och kontinuerligt planerar, följer upp och utvecklar utbildningen, från central nivå ner på enhetsnivå. Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras.

Förskola

- Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning. (Skollagen 8:2)
- Förskola erbjuds barn från 1 år i den omfattning det behövs med hänsyn till vårdnadshavares arbete eller studier eller om barnet har ett eget behov för sin utveckling. Omsorg erbjuds även inom pedagogisk omsorg.

- Allmän förskola erbjuds alla barn från och med höstterminen det år som barnet fyller tre år, det vill säga minst 525 avgiftsfria timmar per år i förskolan.

Förskoleklass

- Förskoleklassen ska stimulera elevers utveckling och lärande och förbereda dem för fortsatt utbildning. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Förskoleklassen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap. (Skollagen 9:2)
- Förskoleklass för sexåringar fungerar som en övergång mellan förskolan och grundskolan och är från och med höstterminen 2018 obligatorisk.

Fritidshem

- Fritidshemmet är en pedagogisk gruppverksamhet för elever från 6 års ålder till och med vårterminen det år då de fyller 13 år.
- Fritidshemmets uppgift är att komplettera förskoleklassen och skolan och att göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande, erbjuda dem en meningsfull fritid, främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Grundskola

- Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet. (Skollagen 10:2)
- Den anpassade grundskolan ska låta varje enskild elev finna sin egna unika egenart och därigenom nå sin fulla potential och kunna vara en del av samhället utifrån sina egna förmågor.

Gymnasieskola

- Gymnasieskolan ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt och tillsammans med andra tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper. (Skollagen 15:2)
- Ödeshögs kommun bedriver inte gymnasieverksamhet i egen regi, utan samverkar med andra kommuner, företrädesvis i regionen, för att tillgodose behovet av gymnasieprogram, både nationella och individuella program.

Anpassad gymnasieskolaskola

- Den anpassade gymnasieskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt det är möjligt motsvarar den som ges i gymnasieskolan. (Skollagen 18:2)
- Den anpassade gymnasieskolan ska låta varje enskild elev finna sin egna unika egenart och därigenom nå sin fulla potential och kunna vara en del av samhället utifrån sina egna förmågor.
- Ödeshögs kommun bedriver inte anpassad gymnasieskola i egen regi, utan samverkar med andra kommuner, företrädesvis i regionen.

Nämnd och förvaltning

- Nämnd och förvaltning ansvarar för personal-, ekonomi- och målsättningsfrågor samt utvärdering och utveckling av verksamheten och verkar för god medborgarservice och framförhållning i beslutsfattandet.

Skolskjuts

- Skolskjutsar ska uppfylla de krav som finns i riktlinjer för skolskjutsar och överenskommit i avtal mellan kommunen och entreprenören.

Barn- och utbildningsförvaltningen har cirka 140 medarbetare som bl.a. utgörs av pedagogisk personal, personal inom elevhälsa och administration. Därutöver finns personal från andra förvaltningar för verksamhetsservice, som t.ex. lokalvård, kökspersonal och vaktmästeri.

5.2 Kritiska kvalitetsfaktorer

Målgruppens perspektiv

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Lärande och resultat	Barns/elevs utveckling i lärandet och godkända resultat. Alla elever ska utvecklas till sin maximala potential.
Trygghet	Barns/elevs och vårdnadshavares upplevelse av trygghet i verksamheterna.

Verksamhetsperspektivet

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Systematiskt kvalitetsarbete	Alla som arbetar i förskola och skola ska systematiskt och kontinuerligt följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla verksamheten. Ett systematiskt kvalitetsarbete är en förutsättning för att alla som arbetar i förskola och grundskola ska kunna ge barn och elever en likvärdig utbildning.
Behörig och kompetent personal	Lärare med lärarlegitimation och rätt behörighet för de ämnen de undervisar i samt kompetent personal för övriga befattningar i förskola och grundskola.

Medarbetarperspektivet

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Ledarskap	Arbetsplatsen präglas av ett tydligt, kommunikativt och tillitsbaserat ledarskap.
Delaktighet	Inflytande och delaktighet i planering och genomförande av verksamhetens uppdrag.

Ekonomiperspektivet

Kritiska kvalitetsfaktorer	Beskrivning
Effektiv resursanvändning	Nämndens verksamhet bedrivs med effektiv resursanvändning och med god ekonomisk hushållning.

6 Planeringsförutsättningar

Möjligheterna till utveckling i Ödeshögs kommun påverkas i hög grad av vad som händer i vår omvärld.

6.1 Omvärldsanalys

Utdrag ur Ekonomirapporten, maj 2023

De ekonomiska utmaningarna för kommuner och regioner blir nu alltmer påtagliga. Hög inflation, ökade pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till ett historiskt lågt

resultat. Många kommuner och nästan alla regioner förväntas redovisa underskott både i år och nästa år. Resultaten i kommuner och regioner faller i år med nära 50 miljarder till –6 miljarder kronor för att sedan falla ytterligare till –28 miljarder 2024, om inga åtgärder skulle vidtas. Åtgärder kommer dock att vidtas. Men på flera håll är underskotten så stora att de inte är möjliga att hantera på kort sikt, vilket innebär att resultatnivån trots åtgärder i de allra flesta regioner och många kommuner förväntas bli negativ både i år och nästa år. SKR räknar därför med stora underskott även 2024, trots kommunernas och regionernas arbete med effektiviseringar, besparingar och eventuella skattehöjningar. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen. SKR bedömer att resultaten återhämtas under 2025 och 2026. Samtidigt ökar de långsiktiga behoven av välfärd och bristen på arbetskraft växer när invånare över 80 år blir allt fler. Kompetensförsörjningen fortsätter att vara en stor utmaning. Den långsiktiga situationen, och därmed utmaningarna, ser olika ut beroende på kommunens eller regionens ekonomiska ställning, struktur, investeringsbehov och framtida befolkningsförändring

6.2 Arbetsmarknad och utbildning

Reformeringen av arbetsmarknadspolitiken likaså reformeringen av Arbetsförmedlingen fortskrider. Denna nationella förändring medför förändringsprocesser på regional och kommunal nivå, som speglar sig i bl.a. nya överenskommelser, arbetsätt och rutiner. Arbetsmarknaden ser god ut generellt, och särskilt för Ödeshögs kommun. Målsättningen är att fortsätta arbeta på bredden för att tillmötesgå behoven.

Dimensionering av gymnasial och vuxenutbildningen pågår och ska färdigställas år 2024, för att träda i kraft år 2025. Lagen kommer att ställa krav på att kommuner samverkar i kluster om minst 3, och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds. Förhoppningen är att dessa samarbeten ska leda till ett bredare utbud inom områden/branscher som efterfrågar arbetskraft samt fler individer som bidrar till kompetensförsörjningen.

6.3 Befolkningsutveckling och prognos

En fortsatt positiv befolkningsutveckling är viktig för kommunen och för det krävs att fler bostäder tillskapas. I översiktsplanen samt bostadsförsörjningsprogrammet med tillhörande arbetsdokument planeras för olika bostadstyper och insatser för att öka bostadsbyggandet i hela kommunen. För att detta ska förverkligas krävs att investeringar sker i planerad takt som möter upp efterfrågan och behov.

De senaste åren har befolkningsutvecklingen fluktuerat i mindre tal både upp och ner. Men sett över tid så har befolkningen vuxit, från 5 174 invånare år 2013 till 5 317 personer år 2022. Under år 2021 påbörjades byggnation av nya bostäder i hela kommunen och även olika typer av bostäder vilka förväntas bidra till en positiv befolkningsutveckling kommande år.

6.4 Verksamhetsanalys

Barn- och utbildningsnämnden

Under 2024 och framåt kommer förskolans och skolans kompensatoriska uppdrag att vara en fortatt utmaning. Barn- och elevgruppernas sammansättning är mycket komplexa. Vi har flera barn och elever i behov av särskilt stöd och anpassningar, vilket till viss del kan förklaras av en bakomliggande medicinska faktorer, exempelvis en NPF-problematik men också socioekonomiska faktorer.

Vi har också en grupp barn och elever som inte har svenska som modersmål. Integrationsutmaningen gäller samhället i allmänhet men förskolan och skolan i synnerhet, då vi har stora påverkansmöjligheter.

Ytterligare en utmaning för hela riket, inklusive skolorna i Ödeshög, är att främja skolnärvaron. Allt fler barn och elever tenderar att få en bekymmersam frånvaro, vilket kan göra att de har svårt att nå målen och få slutbetyg från både grundskola och gymnasium. Det leder ofta till försämrad möjlighet till försörjning och sämre livskvalité. Sedan projektuppdraget kring frånvaro har skolorna satsat på kompetensutveckling hos personalen i

fråga om bland annat NPF då en stor del av våra frånvarande elever har någon form av NPF-problematik. I samband med terminsstart hösten 2023 för fortsatt implementering under 2024 och framåt har årskurs F-5 likt årskurs 6-9 organiserat sina elevassistenter och resurspersonal i en central resursenhet. Enheten är en samlad kompetens och en viktig del av verktyglådan för särskilt stöd. Detta för att erbjuda en anpassad skolmiljö för våra elever och på så sätt främja en högre närvaro.

Barnens, elevernas och pedagogernas/personalens digitala kompetens inom bildningsförvaltningens alla verksamheter har utvecklats mycket under pandemin. Att fortsätta detta arbete blir både viktigt och tydligt genom kommunala och statliga styrdokument. Som ett led i denna satsning har förvaltningen under rekryteringen av ny IT-samordnare valt en lite annan riktning av denna tjänst som nu än mer tillsammans med verksamhetsutvecklaren skall kunna bevaka och driva dessa frågor framåt i hela verksamheten.

Det är allas ansvar att uppmuntra till bildning och utbildning. En fortsatt utmaning som gäller för samtliga våra verksamheter är att säkra den framtida personalförsörjningen. Vi är skyldiga att ha såväl kompetent personal och legitimerade lärare i alla verksamheter från förskolan och uppåt. Det är och kommer fortsatt att vara av största vikt att Ödeshögs kommun är en god och attraktiv arbetsgivare som sörjer för personalens kompetensutveckling.

7 Utveckling av verksamheten

7.1 Barn- och utbildningsnämndens kvittens av kommunplanen

I enlighet med den politiska majoritetens vilja enligt kommunplanen kommer barn- och utbildningsnämnden under mandatperioden 2023-26 att lägga särskild vikt vid några särskilt utpekade områden. Viktigast är att vi har själva grunduppdraget i centrum och att vi särskilt prioriterar barn och unga i alla lägen. Att ge barn och unga en bra start i livet är den viktigaste framtidsinvestering ett samhälle kan göra. Vårt fokus är att skapa en skola där alla kan lyckas och där vi ständigt arbetar med nycklarna för att utveckla det kompensatoriska uppdraget. Vi vill skapa en skola där vi tar tillvara på våra barns och ungdomars nyfikenhet och därigenom vända den nedåtgående trend av vikande resultat i skolan.

Vidare ska vi utveckla samverkan med näringslivet och kontakt och kännedom om närsamhället i stort.

Det stora projektet kring nya och nyrenoverade lokaler inom skola och förskola fortgår under perioden i prioriteringsordningen; en ny samanhållen förskola i tätorten, satsningar på lokalerna i Rök och nya lokaler för F-6 på Fritjuv Bergskolan och i samband med det också en översyn av lokalerna på Lysingskolan.

Stora prioriteringar på en bibehållen hög grad av behöriga lärare gör att vi håller en hög kvalite på undervisning och där trivsel och trygghet i våra barn och elevgrupper säkerställs.

Slutligen skall kommunikationsmöjligheterna för våra unga säkerställas, det skall vara lika snabbt och enkelt att ta sig från Ödeshög till Tranås som till Mjölby. Att säkerställa detta är ett stort led i att skapa valmöjligheter för våra gymnasister.

7.2 Utvecklingsuppdrag från kommunfullmäktige

För planeringsperiodens första år, 2024, beslutar fullmäktige att inte lägga ut några nya uppdrag. Tidigare uppdrag som inte slutförts beskrivs i nedanstående tabell.

Uppdrag från	Beskrivning	Slutdatum
Kommunfullmäktige	Barn- och utbildningsnämnden ska utreda och föreslå åtgärder för att höja andelen elever i grundskolan som erhåller behörighet för gymnasieutbildning.	2024-05-01
Kommunfullmäktige	Barn- och utbildningsnämnden ska utreda och föreslå förändringar i den totala pedagogiska organisationen i syfte att effektivisera och minska de totala pedagogiska kostnaderna.	2023-08-31

7.3 Kvalitetssäkring och utveckling av grunduppdraget

Huvudmannens arbete med det systematiska kvalitetsarbetet är en kontinuerlig cykel som återkommande analyseras och revideras för att verksamheten ska uppnå en högre måluppfyllelse. I skollagen finns ingen tydlig definition av hur arbetet ska genomföras, men genom Skolverkets Allmänna råd tillika kommentarer ges ändå en tydlig indikation kring hur detta arbete bör bedrivas.

Det grundläggande kravet är att Skolverkets nationella mål ska uppfyllas och därför läggs ett stort fokus på uppföljning och analys av insamlad dokumentation. Angivna orsaker till eventuella brister i måluppfyllelsen ska anges, tillsammans med planerade åtgärder på kort och lång sikt. Den insamlade dokumentationen blir således ett värdefullt stöd för beslut om både prioriteringar och utvecklingsinsatser.

I Ödeshögs kommun kommer detta kvalitetsarbete att redovisas i fyra delar som sedan kombineras till en slutlig kvalitetsrapport.

8 Budget 2024

8.1 Barn- och utbildningsnämndens tilldelade driftbudget

Driftbudget

Barn- och utbildningsnämnden, tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Nettokostnad	-135 510	-146 204	-148 117	-147 792	-147 792

Barn- och utbildningsnämndens driftsbudget fördelad på verksamhetsområden

Nettokostnad per verksamhet, tkr	Budget 2023	Budget 2024
Barn- och utbildningsnämnd	-371	-384
Förskola	-35 517	-35 597
Pedagogisk omsorg	-807	-833
Fritidshem	-7 134	-7 619
Förskoleklass	-4 897	-5 094
Grundskola och anpassad grundskola	-61 875	-65 144
Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola	-30 193	-27 930
Gemensam förvaltning	-5 410	-5 516
Totalt	-146 204	-148 117

8.2 Barn- och utbildningsnämndens investeringsbudget

Investeringsbudget

Investeringar barn- och utbildningsnämnden, tkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Reinvesteringar	-717	-600	-600	-600	-600
Investeringar i samband med ny- och ombyggnation	-100	-200	-1 000	-1 000	-4 000
Nettosumma	-817	-800	-1 600	-1 600	-4 600

8.2.1 10-årig investeringsplan

Investeringar, tkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031	Plan 2032	Plan 2033
Reinvesteringar	-600	-600	-600	-600	-600	-600	-600	-600	-600	-600
Investeringar i samband med ny- och ombyggnation	-1 000	-1 000	-4 000	-4 000						
Nettosumma	-1 600	-1 600	-4 600	-4 600	-600	-600	-600	-600	-600	-600

Barn- och utbildningsnämndens verksamhetslokaler är i stort behov av att renoveras/byggas om/byggas nytt. Med detta följer ett stort behov av nya inventarier. Det gäller det mesta som inte ingår i byggkostnaden, d.v.s. allt från möbler och teknik till anslagstavlor m.m. Behovet kommer att finnas i alla slags utrymmen, såväl klassrum som skolbibliotek, matsal, cafeteria m.m. Behovet kommer också att finnas för utomhusmiljön.

9 Konsekvenser av planeringsdirektiven

I detta kapitel redovisas konsekvenserna av den beslutade ramen. Här beskrivs även effektiviseringar, besparingar och tillkommande behov som är inarbetade i tilldelad ram.

Budgeten per verksamhet har anpassats efter volym- och kostnadsförändringar. Barn- och utbildningsnämndens budget ligger kvar på samma nivå som tidigare. Minskade behov och effektiviseringar som är inarbetade i barn- och utbildningsnämndens ram redovisas i nedanstående tabell.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Minskade behov/effektiviseringar, tkr (+)			
Förskola – minskat antal inskrivna barn	300	300	300
Grundskola – tidigare beslutad utfasning av ramtillskott 2023-2024	325	650	650
Gymnasieskola – minskat elevantal	300	300	300
Minskad mertid/övertid i samtliga verksamheter	57	57	57
Totalt netto	982	1 307	1 307

Förskola – minskat antal inskrivna barn

Då antalet inskrivna barn i förskolan är färre än tidigare kan budgeten minskas med 300 tkr per år.

Grundskola – tidigare beslutad utfasning av ramtillskott 2023-2024

På grund av lokalsituationen i Röks skola har enheten haft fler undervisningsgrupper än tidigare. För att finansiera bemanningen har nämndens ram utökats med -650 tkr 2023 och -325 tkr 2024. Ramtillskottet fasas ut under 2024 för att helt tas bort från och med 2025.

Ökar antalet elever i Röks skola under planperioden kan behovet av personalförstärkning kvarstå.

Gymnasieskola – minskat elevantal

Under de senaste åren har antalet gymnasieelever varit färre än budgeterat. Detta beror på att fler elever än beräknat har flyttat ut eller avbrutit sina studier. Det minskade elevantalet i gymnasieskolan gör att budgeten kan minskas med 300 tkr per år.

Minskad mertid/övertid i samtliga verksamheter

Minskad mertid/övertid ger en generell besparing på 57 tkr per år.

Nämndens minskade behov och effektiviseringar förväntas inte väsentligt påverka den kommunala servicen.

9.1 Sammanfattande bedömning

Alla elever ska ges goda förutsättningar att nå de nationella kunskapskraven. Skyldighet gäller oavsett elevernas utgångsläge, t ex socioekonomisk bakgrund eller funktionsvarianter. Enligt Skolverket har skolan ett kompensatoriskt uppdrag som innebär att skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig sin utbildning.

Nämnden bedömer att man kommer att klara grunduppdraget. Vårt kunskapsuppdrag är stort och komplext och ställer stora krav på all personal.

Arbetet med att utveckla, förbättra och effektivisera verksamheten fortgår ständigt. Att främja närvaro genom att anpassa bemötande och utveckla lärmiljöer blir särskilt viktigt. Marginalen för pris- och volymökningar är knapp. Vi är i allra högsta grad beroende av de statsbidrag som vi erhåller i olika former och noteras bör att vi förutsätter att de fortsätter att betalas ut.